

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 03.02.2025

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.02.2025

Lahden kaupungin lausunto hallituksen esityksestä korottaa makeisten ja suklaan arvonlisäveroa

530/03.00.00.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Elinkeinopäällikkö Miikka Venäläinen, p. 044 018 7378

Elinvoimajohtaja Elina Laavi, p. 040 708 2121

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan perusteluosassa esitetyn lausunnon.

Perusteluosa

Maan hallitus valmistelee suklaan ja makeisten arvonlisäveron korotusta, mikä on vaikuttanut negatiivisesti Fazerin suklaatehtaan investoinnin etenemiseen Pippon teollisuusalueella. Lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi makeisiin ja suklaaseen sovellettavaa arvonlisäverokantaa julkisen talouden suunnitelmassa keväällä 2024 sovitulla tavalla. Makeisten ja suklaan verokanta ehdotetaan korotettavaksi 14 prosentista 25,5 prosenttiin. Lain on suunniteltu tulevan voimaan 1.6.2025 ja esityksen lausuntoaika päättyy 7.2.2025.

Kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lahden kaupunki vastustaa voimakkaasti esitystä makeisverosta, joka käytännössä estää tehdasinvestoinnin ja seudulle kipeästi tarvittavien työpaikkojen syntymistä. Lahden työttömyysaste on viheliäisen korkea ja tilanteen ratkomiseksi alue tarvitsee valtiolta kaiken tuen työllisyyden vahvistamiseksi ja uusien työpaikkojen saamiseksi alueelle. Luopumalla valtionvarainministeriön pyrkimyksistä säättää makeisvero syntyy edellytykset Suomen historian suurimmalle elintarvikealan investoinnille. Tämä osaltaan tukee maan hallituksen tavoitetta saada aikaan kasvua ja luottamusta tulevaisuuteen.

Hallituksen esitysluonnoksessa on tuotu esiin lukuisia esteitä ko. lain säätämiseksi, joita tehdyt selvitykset ovat tuoneet esiin. Lakiesityksellä ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita, vaan sen vaikutus on negatiivinen suomalaiselle yhteiskunnalle sekä erityisesti Lahden seudulle.

Lahden kaupunki esittää, että arvonlisäkannan muutosesitys perutaan sen sisältämien merkittävien ongelmien vuoksi.

Ongelma 1: esitys on ristiriidassa EU-lainsäädännön kanssa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tietyn elintarvikeryhmän verottamista huomattavasti korkeammalla arvonlisäverokannalla verrattuna muihin elintarvikkeisiin. EU:n valtioneuvoston päätös kieltää valikoivat, kilpailua ja jäsenvaltioiden välistä kauppaa vääristävät jäsenvaltioiden toteuttamat verotoimenpiteet. Makeisten ja suklaan muista elintarvikkeista poikkeava verokohtelu on arvonlisäverojärjestelmän keskeisiin perusteisiin kuuluvan neutraalisuusperiaatteen vastainen ja siten valikoivuuskriteerin on katsottava täyttyvän. Lisäksi veromuutos antaisi kilpailua vääristävää taloudellista etua alemman verokannan piiriin jäävien, makeisten ja suklaan kanssa kilpailevien tuotteiden valmistajille.

Tällaisenaan tietyn elintarvikeryhmän satunnaisesti valikoiva arvonlisävero on ristiriidassa yleisen oikeustajun ja EU-oikeuden kanssa sekä arvonlisäverojärjestelmään keskeisesti kuuluvan neutraalisuusperiaatteen vastainen. Suunniteltu muutos (i) ohjaisi kilpailua vääristävästi kuluttajien ostokäyttäytymistä, (ii) kohtelisi keskivertokuluttajan näkökulmasta samankaltaisia tuotteita perusteettomasti ja epäoikeudenmukaisesti eri tavalla sekä (iii) johtaisi sattumanvaraiseen soveltamiskäytäntöön.

EU-oikeuden vastaista lakia ei voida soveltaa, vaikka se säädettäisiinkin voimaan. Käytännössä tämä viivyttää investoinnin käynnistämistä ja edelleen Lahden seudun työllisyystilanteen kohenemista.

Ongelma 2: esityksellä ei ole positiivisia terveysvaikutuksia

Tutkimustiedon valossa verotusmuutos ei ohjaisi kulutusta terveellisempään suuntaan vaan kulutus siirtyisi halvempiin tuotteisiin. Nämä edullisemmat tuotteet on usein valmistettu ulkomailla ja niissä on usein käytetty halvempia raaka-aineita, esimerkiksi kaakaota on korvattu sokerilla tai muilla edullisilla raaka-aineilla. Veron fiskaalinen tuotto valtiolle vähenee kulutuksen siirtyessä edullisempiin tuotteisiin. Samalla ehdotus johtaisi korkeampaan sokerin kokonaiskulutukseen, mikäli kulutuksen volyyymi pysyisi ennallaan, kuten hallituksen esityksessä on oletettu.

Ehdotettu suklaan ja makeisten arvonlisäveron korotus on syrjivä samaan kulutustarpeeseen vastaavien tuotteiden osalta ja vääristää merkittävästi kilpailua. Korotetun veron piiriin esityksessä valikoituneille tuotteille löytyy vaihtoehtoisia ja korvaavia tuotteita veronkorotuksen ulkopuolelle jäävistä tuoteryhmistä ja raaka-ainepohjista.

Ongelma 3: negatiiviset vaikutukset investointeihin ja suomalaisten yritysten kilpailukykyyn

Veronkorotusaikeet ovat jo nyt vaikuttaneet suomalaisten yritysten investointiaikeisiin sekä lisänneet yleistä epävarmuutta Suomesta liiketoimintaympäristönä. Aiottu suklaan ja makeisten arvonlisäverokorotus on jo aiheuttanut Fazerin 750 miljoonan euron investointihankkeen keskeyttämisen Lahdessa. Uuden tehdashankkeen laskennallisesti arvioidut työllisyysvaikutukset ovat rakentamisen osalta noin 7 000 henkilötyövuotta ja toiminnan aikaiset työllisyysvaikutukset 900–1 800 henkilötyövuotta riippuen tehtaan synnyttämien suorien työpaikkojen määrästä. Investointihankkeen luomat työpaikat olisivat jo vahvistamassa valtiontaloutta, mikäli arvonlisäveron korottamista ei olisi ryhdytty valmistelemaan.

Makeisten ja suklaan arvonlisäveron korotus on huolestuttava signaali koko suomalaiselle elinkeinoelämälle investointiympäristön epävarmuudesta, sillä linjaus valmistelusta syntyi yllättäen ilman ennakkokeskusteluja varsinkin verovaikutusten merkitys huomioiden. Kaikessa julkisessa päätöksenteossa tulisi vahvistaa Suomea vakaana investointikohteena ja näin varmistaa paljon kaivattujen investointien toteutuminen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Tiedoksi: Fazer, Päijät-Hämeen liitto, Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy